



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 29. júla 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Štátna pomoc – Pomoc na podporu zamestnanosti – Oslobodenie od odvodov na sociálne zabezpečenie v súvislosti so zmluvami o vykonaní stáže a práce – Rozhodnutie 2000/128/ES – Pomoc, ktorú poskytlo Taliansko na podporu zamestnanosti – Pomoc, ktorá je čiastočne nezlučiteľná s vnútorným trhom – Uplatniteľnosť rozhodnutia 2000/128/ES na podnik poskytujúci výlučne služby miestnej verejnej dopravy, ktoré mu boli priamo zadané obcou – Článok 107 ods. 1 TFUE – Pojem ‚narušenie hospodárskej súťaže‘ – Pojem ‚ovplyvnenie obchodu‘ medzi členskými štátmi“

Vo veci C-659/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) zo 4. júla 2017 a doručený Súdnemu dvoru 24. novembra 2017, ktorý súvisí s konaním:

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

proti

Azienda Napoletana Mobilità SpA,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory A. Arabadžiev (spravodajca), sudcovia T. von Danwitz a P. G. Xuereb,

generálny advokát: G. Hogan,

tajomník: R. Schiano, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 3. apríla 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), v zastúpení: A. Sgroi, L. Maritato a C. D'Aloisio, avvocati,
- Azienda Napoletana Mobilità SpA, v zastúpení: M. Malena a S. Miccoli, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

* Jazyk konania: taliančina.

– Európska komisia, v zastúpení: D. Recchia a F. Tomat, splnomocnené zástupkyne,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 6. júna 2019,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 107 ods. 1 ZFEÚ a rozhodnutia Komisie 2000/128/ES z 11. mája 1999 o schéme pomoci poskytnutej Talianskom na opatrenia na podporu zamestnanosti [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 42, 2000, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) a Azienda Napoletana Mobilità SpA (ďalej len „ANM“) vo veci prípadnej povinnosti ANM uhradiť INPS odvody na sociálne zabezpečenie v súvislosti so zmluvami o vykonaní stáže a práce uzavretými ANM za obdobie od 1997 do 2001.

Právny rámec

Rozhodnutie 2000/128

- 3 Body 62 až 67 odôvodnenia rozhodnutia 2000/128 uvádzajú, pokiaľ ide o taliansku právnu úpravu týkajúcu sa zmlúv o vykonaní stáže a práce:
 - „(62) Zmluvy o vykonaní stáže a práce, ako boli upravené [legge n. 863 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 30 ottobre 1984, n. 726, recante misure urgenti a sostegno e ad incremento dei livelli occupazionali (zákon č. 863, ktorý so zmenami mení na zákon zákonný dekrét č. 726 z 30. októbra 1984 o naliehavých opatreniach týkajúcich sa podpory a zvyšovania úrovne zamestnanosti) z 19. decembra 1984 (GURI č. 351 z 22. decembra 1984, s. 10691)], nepredstavovali pomoc podľa článku 87 ods. 1 Zmluvy [o ES], ale všeobecné opatrenie. Stanovené výhody sa totiž uplatňovali na všetky podniky jednotne, automaticky, povinne a na základe objektívnych kritérií.
 - (63) Zmeny zavedené v roku 1990 [legge n. 407 – Disposizioni diverse per l'attuazione della manovra di finanza pubblica 1991-1993 (zákon č. 407 o rôznych ustanoveniach na vykonávanie politiky verejných financií v rokoch 1991 – 1993) z 29. decembra 1990 (GURI č. 303 z 31. decembra 1990, s. 3)] zmenili povahu týchto opatrení. Tieto ustanovenia upravili úľavy v závislosti od miesta založenia podniku, ktorý je príjemcom pomoci, ako aj v závislosti od odvetvia, v ktorom tento podnik pôsobí. Z tohto dôvodu sa na niektoré podniky uplatňujú vyššie úľavy ako tie, ktoré sa poskytujú konkurenčným podnikom.
 - (64) Selektívne úľavy, ktoré zvýhodňujú určité podniky v porovnaní s inými podnikmi toho istého členského štátu, bez ohľadu na to, či sa táto selektívnosť uskutočňuje na individuálnej, regionálnej alebo odvetvovej úrovni, predstavujú, pre rozdielnu časť úľavy, štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy [o ES], ktoré narušajú hospodársku súťaž a môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

Uvedený rozdiel totiž zvýhodňuje podniky, ktoré pôsobia v určitých oblastiach na území Talianska, keďže sa neposkytuje podnikom mimo týchto oblastí.

- (65) Táto pomoc narúša hospodársku súťaž, keďže posilňuje finančnú situáciu a možnosti činnosti podnikov, ktoré sú príjemcami pomoci, v porovnaní s ich konkurentmi, ktorí z nej nemajú prospech. Ak tento účinok nastane v obchode medzi členskými štátmi, tento obchod je ovplyvnený pomocou.
- (66) Táto pomoc konkrétne narúša hospodársku súťaž a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi, ak podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, vyvážajú časť svojej výroby do iných členských štátov; navyše, aj keď tieto podniky nevyvážajú, vnútroštátna výroba je zvýhodňovaná z dôvodu, že možnosti podnikov so sídlom v iných členských štátoch vyvážať svoje výrobky na taliansky trh sú obmedzené.
- (67) Z vyššie uvedených dôvodov sú opatrenia, ktoré sa preskúmvajú, v zásade zakázané článkom 87 ods. 1 Zmluvy [o ES] a článkom 62 ods. 1 Dohody o Európskom hospodárskom priestore [z 2. mája 1992 (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3, ďalej len „dohoda o EHP“)] a možno ich považovať za zlučiteľné so spoločným trhom len vtedy, ak sa na ne môže vzťahovať niektorá z výnimiek stanovených v uvedenej zmluve alebo dohode.“ [*neoficiálny preklad*]
4. Pokiaľ ide o taliansku právnu úpravu týkajúcu sa transformácie zmlúv o vykonaní stáže a práce na pracovné zmluvy na dobu neurčitú, body 97 a 98 odôvodnenia tohto rozhodnutia znejú takto:
- „(97) Pokiaľ ide o predĺženie platnosti jednej z pomoci stanovených pre zmluvy o vykonaní stáže a práce na jeden rok a vzhľadom na to, že tieto pomoci majú ešte výraznejšiu selektívnu povahu, pretože sa obmedzujú iba na oblasti cieľa č. 1, analýza týkajúca sa povahy pomoci rozvinutá v bode V.1.a) má ešte väčší význam vo vzťahu k týmto zásahom.
- (98) V dôsledku toho z vyššie uvedených úvah vyplýva, že predmetné opatrenia môžu ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva. Vzhľadom na prvky pomoci obsiahnuté v týchto opatreniach sa treba domnievať, že predmetné zásahy patria do pôsobnosti článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES a článku 62 ods. 1 dohody o EHP, keďže predstavujú štátnu pomoc, ktorá narúša hospodársku súťaž v rozsahu, ktorý môže ovplyvniť obchod v rámci Spoločenstva, a keďže ich možno považovať za zlučiteľné so spoločným trhom len vtedy, ak sa na ne môže vzťahovať jedna zo stanovených výnimiek.“ [*neoficiálny preklad*]
5. Článok 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje:
- „1. Pomoc protiprávne poskytnutá Talianskom od novembra 1995 na účely zamestnania pracovníkov na základe zmlúv o vykonaní stáže a práce podľa [zákona č. 863 z 19. decembra 1984, zákona č. 407 z 29. decembra 1990, legge n. 169 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 29 marzo 1991, n. 108, recante disposizioni urgenti in materia di sostegno dell’occupazione (zákon č. 169, ktorý so zmenami mení na zákon zákonný dekrét č. 108 z 29. marca 1991 o naliehavých opatreniach týkajúcich sa podpory zamestnanosti), z 1. júna 1991 (GURI č. 129 zo 4. júna 1991, s. 4) a legge n. 451 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 16 maggio 1994, n. 299, recante disposizioni urgenti in materia di occupazione e di fiscalizzazione degli oneri sociali (zákon č. 451, ktorý so zmenami mení na zákon zákonný dekrét č. 299 zo 16. mája 1994 o naliehavých ustanoveniach týkajúcich sa zamestnávania a úľav pri platení odvodov na sociálne zabezpečenie), z 19. júla 1994 (GURI č. 167 z 19. júla 1994, s. 3)], je zlučiteľná so spoločným trhom a s dohodou o EHP v rozsahu, v akom sa týka:
- vytvorenia nových pracovných miest v podnikoch, ktoré sú príjemcami pomoci, v prospech pracovníkov, ktorí ešte nezískali zamestnanie alebo ktorí stratili svoje skoršie zamestnanie v zmysle usmernení na poskytovanie pomoci pre zamestnanosť [(Ú. v. ES C 334, 1995, s. 4)],

– zamestnania pracovníkov, ktorí majú osobitné ťažkosti zaradiť sa alebo sa opätovne zaradiť na pracovný trh. Na účely tohto rozhodnutia sa pod „pracovníkmi, ktorí majú osobitné ťažkosti zaradiť sa alebo sa opätovne zaradiť na pracovný trh“, rozumejú mladí ľudia do 25 rokov, [absolventi vysokoškolského vzdelávania] do veku 29 rokov vrátane a dlhodobo nezamestnaní, teda takí, ktorí sú nezamestnaní najmenej jeden rok.

2. Pomoc poskytnutá na základe zmlúv o vykonaní stáže a práce, ktoré nespĺňajú podmienky uvedené v odseku 1, je nezlučiteľná so spoločným trhom.“ [*neoficiálny preklad*]

6 Podľa článku 2 toho istého rozhodnutia:

„1. Pomoc poskytnutá Talianskom na základe článku 15 [legge n. 196 – Norme in materia di promozione dell'occupazione (zákon č. 196 o opatreniach na podporu zamestnanosti) z 24. júna 1997 (riadny dodatok GURI č. 154, zo 4. júla 1997)] na účely transformácie zmlúv o vykonaní stáže a práce na pracovné zmluvy na dobu neurčitú je zlučiteľná so spoločným trhom a s dohodou o EHP pod podmienkou, že tieto zmluvy rešpektujú požiadavku vytvorenia pracovného miesta, ako je definované v usmerneniach na poskytovanie pomoci pre zamestnanosť.

Počet zamestnancov podniku sa vypočíta tak, že sa nezapočítajú pracovné miesta, ktoré boli predmetom transformácie, a pracovné miesta, ktoré vznikli na základe zmlúv na dobu určitú alebo nezaručujú určitú trvalosť zamestnania.

2. Pomoc na transformáciu zmlúv o vykonaní stáže a práce na pracovné zmluvy na dobu neurčitú, ktorá nespĺňa podmienku uvedenú v odseku 1, je nezlučiteľná so spoločným trhom.“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 3 rozhodnutia 2000/128 stanovuje:

„Taliansko prijme všetky opatrenia nevyhnutné na vymáhanie už protiprávne poskytnutej pomoci, ktorá nespĺňa podmienky uvedené v článkoch 1 a 2, od jej príjemcov.

Vymáhanie sa uskutoční v súlade s postupmi upravenými vnútroštátnym právom. Sumy, ktoré majú byť vymáhané, sú zvýšené o úroky odo dňa poskytnutia týchto súm príjemcom až do ich skutočného vrátenia. Úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby používanej na výpočet ekvivalentu dotácie v prípadoch regionálnej pomoci.“ [*neoficiálny preklad*]

Talianske právo

8 Talianska republika zaviedla zákonom č. 863 z 19. decembra 1984 „zmluvu o vykonaní stáže a práce“. Pôvodne išlo o pracovnú zmluvu na dobu určitú zahŕňajúcu obdobie stáže stanovenú na zamestnávanie nezamestnaných osôb mladších ako 29 rokov. V dôsledku náboru zamestnancov uskutočneného na základe tohto druhu zmluvy boli počas obdobia dvoch rokov zamestnávateľia oslobodení od odvodov na sociálne zabezpečenie. Toto oslobodenie sa uplatňovalo jednotne, automaticky a povinne na celom vnútroštátnom území.

9 Pravidlá uplatniteľné na zmluvy o vykonaní stáže a práce boli následne zmenené zákonom č. 407 z 29. decembra 1990 (ďalej len „zákon č. 407/1990“), ktorý zaviedol regionálnu úpravu oslobodení od odvodov na sociálne zabezpečenie, zákonom č. 169 z 1. júna 1991, ktorý zaviedol maximálny vek 32 rokov pre pracovníkov, ktorí mohli byť zamestnaní na základe tohto druhu zmluvy, a zákonom č. 451 z 19. júla 1994 (ďalej len „zákon č. 451/1994“), ktorý zaviedol zmluvu o vykonaní stáže a práce obmedzenú na jeden rok a ktorá stanovila minimálny počet hodín stáže, ktoré sa musia odpracovať.

- 10 Tieto zákonné novely umožnili zamestnanie mladých ľudí vo veku od 16 do 32 rokov na základe zmlúv o vykonaní stáže a práci, pričom táto veková hranica mohla byť na základe diskrečnej právomoci príslušných regionálnych orgánov zvýšená, a stanovili celkové oslobodenie od úľav na odvodoch na sociálne zabezpečenie, okrem iného počas obdobia dvojročnej stáže v prospech podnikov pôsobiach v oblastiach, v ktorých bola miera nezamestnanosti vyššia než taliansky celoštátny priemer, pričom toto obdobie mohlo byť predĺžené o jeden rok v prípade transformácií takýchto zmlúv na pracovné zmluvy na dobu neurčitú.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 11 ANM bola založená v roku 1995 po zmene spoločnosti založenej vo forme konzorcia, ktoré sa spravuje verejným právom, na účely jednotnej a integrovanej správy služieb miestnej verejnej dopravy mesta Neapol (Taliansko). ANM bola v roku 2001 zmenená na akciovú spoločnosť, pričom jej jediným akcionárom bola táto obec a jej predmetom činnosti bola správa služieb verejnej dopravy osôb a tovarov vykonávaná akýmikoľvek prostriedkami na území uvedenej obce.
- 12 ANM v rámci tejto činnosti pristúpila v období od novembra 1995 do mája 2001 k zamestnávaniu osôb, aby im zabezpečila odbornú stáž a následne ich integrovala do podniku. Tieto osoby boli zamestnané na základe zmlúv o vykonaní stáže a práce v zmysle zákona č. 863 z 19. decembra 1984, v znení zákonov č. 407/1990, č. 169 z 1. júna 1991 a č. 451/1994. Transformácie týchto zmlúv na pracovné zmluvy na dobu neurčitú boli vykonané v súlade so zákonom č. 451/1994. ANM bola uvedenými zmluvami o vykonaní stáže a práce, ako aj ich následnou transformáciou oslobodená od odvodov na sociálne zabezpečenie stanovených talianskou právnou úpravou vo veci samej.
- 13 Keďže Európska komisia vyhlásila, že táto právna úprava bola čiastočne nezlučiteľná so zákazom stanoveným v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, INPS ako vnútroštátny orgán poverený výkonom rozhodnutia 2000/128 doručil ANM dve výzvy na zaplatenie, z ktorých prvá dosahovala výšku 7 429 436,76 eura pre zamestnania vykonané na základe zmlúv o vykonaní stáže a práce v období od roku 1997 do roku 2001 a druhá výšku 2 266 014,05 eura pre transformácie týchto zmlúv na pracovné zmluvy na dobu neurčitú vzťahujúcu sa na obdobie od roku 1999 do roku 2001.
- 14 ANM navrhla, aby Tribunale di Napoli (súd v Neapole, Taliansko) konštatoval, že nemá povinnosť zaplatiť tieto sumy. Tento súd vyhovel žalobe ANM z dôvodu, že rozhodnutie 2000/128 nemalo priamy účinok v talianskom právnom poriadku, keďže neuložil Talianskej republike dostatočne presnú a bezpodmienečnú povinnosť.
- 15 INPS podala odvolanie proti rozsudku Tribunale di Napoli (súd v Neapole) na Corte d'appello di Napoli (Odvolací súd Neapol, Taliansko), ktorý potvrdil tento rozsudok, pričom zmenil jeho odôvodnenie. Podľa tohto súdu je síce rozhodnutie 2000/128 súčasťou talianskeho právneho poriadku, ale sa neuplatňuje na ANM. Hospodárska výhoda, ktorú predstavovali oslobodenia od odvodov na sociálne zabezpečenie, nemá takú povahu, že by mohla ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi alebo narušiť hospodársku súťaž, keďže tieto oslobodenia sa týkali činností miestnej verejnej dopravy poskytovaných v nekonkurenčnom režime v dôsledku ich priameho zadania spoločnosti ANM.
- 16 INPS podal kasačný opravný prostriedok na Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko), pričom tvrdil, že rozsudok Corte d'appello di Napoli (Odvolací súd Neapol) obsahuje nesprávne posúdenia týkajúce sa výkladu článku 107 ZFEÚ a rozhodnutia 2000/128, keďže toto posledné uvedené rozhodnutie sa v plnom rozsahu uplatňuje na ANM.

- 17 Za týchto podmienok Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Vzťahuje sa rozhodnutie [2000/128] aj na zamestnávateľov, ktorých predmetom činnosti je prevádzkovanie miestnej verejnej dopravy – v podstate v nekonkurenčnom režime, vzhľadom na výlučný charakter [poskytovanej] služby – a ktorí mali prospech z úľav na odvodoch na sociálne zabezpečenie [v nadväznosti na] uzatvorenie zmlúv o vykonaní stáže a práce, a to odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona [č. 407/1990], v prejednávanej veci konkrétne s odkazom na obdobie od roku 1997 do mája 2001?“

O prejudiciálnej otázke

- 18 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má rozhodnutie 2000/128 vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje na podnik, o ktorý ide vo veci samej, ktorý na základe priameho a výlučného zadania obcou poskytoval služby miestnej verejnej dopravy a mal prospech z úľav na odvodoch na sociálne zabezpečenie na základe vnútroštátnej právnej úpravy, ktorú toto rozhodnutie vyhlásilo za čiastočne nezlučiteľnú so zákazom uvedeným v článku 107 ods. 1 ZFEÚ.
- 19 Tento súd sa konkrétne pýta, či sa uvedené rozhodnutie uplatňuje na odvetvie miestnej verejnej dopravy a či sú za okolností, o ktoré ide vo veci samej, splnené podmienky ovplyvnenia hospodárskej súťaže a obchodu medzi členskými štátmi obsiahnuté v uvedenom ustanovení.
- 20 Podľa ustálenej judikatúry na kvalifikáciu opatrenia ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ je nutné, aby boli splnené všetky nasledujúce podmienky. Po prvé musí ísť o zásah zo strany štátu alebo prostredníctvom štátnych prostriedkov. Po druhé tento zásah musí byť spôsobilý ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Po tretie musí svojmu príjemcovi poskytovať selektívnu výhodu. Po štvrté musí narušať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (rozsudok zo 6. marca 2018, Komisia/FIH Holding a FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, bod 43 a citovaná judikatúra).
- 21 V prejednávanej veci treba v prvom rade uviesť, že Komisia v bodoch 63, 64 a 97 odôvodnenia rozhodnutia 2000/128 konštatovala, že talianska právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, spĺňa prvú a tretiu podmienku uvedenú v predchádzajúcom bode.
- 22 Ďalej v bodoch 65 a 97 odôvodnenia tohto rozhodnutia sa táto inštitúcia domnievala, že druhá a štvrtá podmienka sú taktiež splnené z dôvodu, že v prípade druhej podmienky pomoc posilňuje finančnú situáciu a možnosti činnosti podnikov, ktoré sú príjemcami pomoci, a v prípade štvrtej podmienky, „ak“ tento účinok nastáva v rámci obchodu v rámci vnútorného trhu.
- 23 V bodoch 66 a 97 odôvodnenia uvedeného rozhodnutia sa spresňuje, že „konkrétne“ hospodárska súťaž je narušená a obchod medzi členskými štátmi je dotknutý, „ak“ podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, vyvážajú časť svojej výroby do iných členských štátov, alebo, ak tieto podniky nevyvážajú, vnútroštátna výroba je zvýhodňovaná z dôvodu, že možnosti podnikov so sídlom v iných členských štátoch vyvážať svoje výrobky na taliansky trh sú obmedzené.
- 24 Na jednej strane na rozdiel od tvrdení ANM, nemožno pritom zo znenia bodu 66 odôvodnenia rozhodnutia 2000/128 vyvodiť, že Komisia obmedzila rozsah pôsobnosti tohto rozhodnutia na odvetvia, ktoré sú priamo zapojené do obchodu s tovarmi alebo službami v rámci vnútorného trhu, s výnimkou odvetvia miestnych služieb, akým je miestna verejná doprava.
- 25 Ako totiž už mal Súdny dvor príležitosť konštatovať, Komisia v bode 65 odôvodnenia uvedeného rozhodnutia všeobecne vysvetlila, že vybrané úľavy na odvodoch na sociálne zabezpečenie stanovené v talianskej právnej úprave, o ktorú ide vo veci samej, narušujú hospodársku súťaž a že vzhľadom na to, že tento účinok nastáva v rámci obchodu medzi členskými štátmi, tieto obchody sú dotknuté,

pričom bod 66 odôvodnenia uvedeného rozhodnutia len znázorňuje toto posúdenie použitím príkladu výrobného odvetvia (rozsudok zo 7. marca 2002, Taliansko/Komisia, C-310/99, EU:C:2002:143, bod 88).

- 26 Na druhej strane z bodov 65, 66 a 97 odôvodnenia rozhodnutia 2000/128 vyplýva, že nie je splnená druhá a štvrtá podmienka článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže podniky, ktoré sú zvýhodnené úľavami na odvodoch na sociálne zabezpečenie, sú vystavené hospodárskej súťaži na liberalizovanom trhu, aj keď len čiastočne.
- 27 Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že v rámci schémy pomoci, o akú ide vo veci samej, sa Komisia môže obmedziť na skúmanie povahy predmetnej schémy, aby v odôvodneniach svojho rozhodnutia posúdila, či táto schéma vzhľadom na podmienky, ktoré stanovuje, zabezpečuje príjmom zjavnú výhodu oproti ich konkurentom, a či má takú povahu, že ju využívajú subjekty, ktoré sa zúčastňujú na obchode medzi členskými štátmi. Komisia tak v rozhodnutí týkajúcom sa takej schémy nie je v každom jednotlivom prípade povinná vykonať analýzu pomoci poskytnutej na základe takej schémy. Individuálnu situáciu každého z dotknutých podnikov je potrebné overiť až vo fáze vymáhania pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, bod 63, ako aj citovanú judikatúru).
- 28 V dôsledku toho pred vymáhaním výhody majú dotknuté vnútroštátne orgány dotknutého členského štátu povinnosť overiť v každom jednotlivom prípade, či poskytnutá výhoda mohla u svojho príjemcu narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 64 a 115).
- 29 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že na účely kvalifikovania vnútroštátneho opatrenia ako „štátnej pomoci“ nie je potrebné preukázať skutočný dosah dotknutej pomoci na obchod medzi členskými štátmi a skutočné narušenie hospodárskej súťaže, ale len preskúmať, či táto pomoc môže tento obchod ovplyvniť a narušiť hospodársku súťaž (rozsudok z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 78 a citovaná judikatúra).
- 30 Predovšetkým ak pomoc, ktorú členský štát poskytne, posilní postavenie určitých podnikov v porovnaní s ostatnými konkurujúcimi podnikmi v obchode medzi členskými štátmi, treba na tieto ostatné konkurujúce podniky hľadieť ako na podniky ovplyvnené touto pomocou. V tejto súvislosti nie je nevyhnutné, aby boli podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, samy zapojené do obchodu medzi členskými štátmi. Ak totiž členský štát poskytne podnikom pomoc, možno činnosť v rámci štátu udržať alebo zvýšiť s takým následkom, že sa možnosti podnikov so sídlom v iných členských štátoch vstúpiť na trh tohto členského štátu znížia (rozsudok z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 79 a citovaná judikatúra).
- 31 Preto podmienka, podľa ktorej pomoc musí byť spôsobilá ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, nezávisí od miestnej alebo regionálnej povahy poskytovaných dopravných služieb (rozsudky z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 82, a zo 14. januára 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 69).
- 32 Čo sa týka podmienky narušenia hospodárskej súťaže, treba zdôrazniť, že pomoc, ktorej cieľom je odbremeniť podnik od nákladov, ktoré by musel bežne znášať v rámci svojej bežnej prevádzky alebo bežných činností, v zásade naruša podmienky hospodárskej súťaže (rozsudok z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 80 a citovaná judikatúra).
- 33 V prejednávanej veci je nesporné, že odvody na sociálne zabezpečenie, pre ktoré ANM získala sporné úľavy vo veci samej, sú náklady, ktoré mala bežne znášať v rámci svojej bežnej prevádzky alebo svojich bežných činností.

- 34 Naopak ANM tvrdí tak pred vnútroštátnym súdom, ako aj pred Súdnym dvorom, že počas obdobia od roku 1997 do roku 2001 nebola vystavená žiadnej hospodárskej súťaži týkajúcej sa služieb miestnej verejnej dopravy, o ktorú ide vo veci samej, a že počas tohto istého obdobia nebol taliansky trh miestnej verejnej dopravy liberalizovaný, a to ani čiastočne.
- 35 Na rozdiel od ANM pritom talianska vláda tvrdila pred Súdnym dvorom, že počas sporného obdobia vo veci samej bol taliansky trh miestnej verejnej dopravy otvorený hospodárskej súťaži. Navyše podľa tejto vlády žiadny zákaz ponúkať takéto služby v Taliansku nemohol byť uplatniteľný na subjekty iných členských štátov a existovali príklady poskytovania takýchto služieb takýmito hospodárskymi subjektmi.
- 36 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že viaceré členské štáty začali od roku 1995 otvárať niektoré dopravné trhy hospodárskej súťaži podnikov so sídlom v iných členských štátoch, takže viaceré podniky už počas uvedeného obdobia poskytovali svoje služby mestskej, prímestskej alebo regionálnej dopravy v iných členských štátoch, ako je ich štát pôvodu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 79).
- 37 Pokiaľ ide o otázku, či ANM bola počas tohto obdobia vystavená hospodárskej súťaži alebo nie, čo sa týka služieb miestnej verejnej dopravy, o ktoré ide vo veci samej, zo spisu predloženého Súdnemu dvoru síce vyplýva, že tieto služby boli výlučne a priamo zadané ANM bez toho, aby bolo predtým zorganizované verejné obstarávanie.
- 38 Zo spisového materiálu však nevyplýva, že obec Neapol bola na základe zákonov alebo iných právnych predpisov povinná prideliť tieto služby výlučne tomuto podniku, takže sa zdá, že táto obec bola tiež oprávnená zadať tieto služby inému poskytovateľovi, najmä prostredníctvom zorganizovania verejného obstarávania, ktorého sa tak mohli zúčastniť, ako to tvrdila talianska vláda pred Súdnym dvorom, hospodárske subjekty z iných členských štátov.
- 39 Ako pritom uviedol generálny advokát v bodoch 33 až 35 a 38 svojich návrhov, v prípade, ak neexistuje takáto povinnosť vyplývajúca zo zákona alebo z iného právneho predpisu, treba konštatovať, že hospodárska súťaž vo vzťahu k službám, o ktoré ide vo veci samej, bola možná, takže nemožno vylúčiť ani to, že znížením odvodov na sociálne zabezpečenie, ktoré získala ANM, bola táto spoločnosť zvýhodnená viac ako jej prípadní konkurenti, aj keď pochádzajú z iných členských štátov, ani to, že v dôsledku toho bola hospodárska súťaž na tomto trhu narušená a obchod medzi členskými štátmi bol týmito úľavami dotknutý.
- 40 Prináleží tak vnútroštátneho súdu, ktorý má ako jediný priamu znalosť sporu vo veci samej, aby vykonal potrebné overenia s cieľom určiť, či v priebehu sporného obdobia vo veci samej bol taliansky trh miestnej verejnej dopravy otvorený hospodárskej súťaži, a teda umožňoval hospodárskym subjektom z iných členských štátov ponúkať svoje plnenia na účely zabezpečenia služieb, o ktoré ide vo veci samej, alebo či obec Neapol mala povinnosť vyplývajúcu zo zákona alebo z iného právneho predpisu prideliť tieto služby výlučne spoločnosti ANM.
- 41 Navyše vzhľadom na okolnosti, na ktoré poukázal generálny advokát v bodoch 40 a 41 svojich návrhov, týkajúce sa postavenia spoločnosti ANM a obsahu zmluvy o poskytnutí služieb, o ktorú ide vo veci samej, je tiež úlohou vnútroštátneho súdu v prípade potreby vykonať overenia potrebné na určenie toho, či ANM vykonávala počas obdobia od roku 1997 do roku 2001 činnosti na iných trhoch výrobkov alebo služieb alebo ešte na iných geografických trhov otvorených účinnej hospodárskej súťaži.
- 42 Ak by sa totiž preukázalo, že ANM vykonávala počas tohto obdobia činnosti na takýchto iných trhoch, nemohlo by sa vylúčiť, že úľavy na odvodoch na sociálne zabezpečenie, z ktorých mal prospech tento podnik na základe talianskej právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, narušili hospodársku súťaž a ovplyvnili obchod medzi členskými štátmi na týchto ostatných trhoch, iba ak tieto činnosti neboli zvýhodnené uvedenými úľavami a ak bola vylúčená akákoľvek pravdepodobnosť krížových dotácií

preukázaním toho, že primerané oddelené účtovníctvo zabezpečilo, že uvedené úľavy nemohli zvýhodniť uvedené činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 51, a z 23. januára 2019, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, EU:C:2019:51, bod 42).

- 43 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že s výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa má rozhodnutie 2000/128 vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje na podnik, o ktorý ide vo veci samej, ktorý na základe priameho a výlučného zadania obcou poskytoval služby miestnej verejnej dopravy a mal prospech z úľav na odvodoch na sociálne zabezpečenie na základe vnútroštátnej právnej úpravy, ktorú toto rozhodnutie vyhlásilo za čiastočne nezlučiteľnú so zákazom uvedeným v článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

O trovách

- 44 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

S výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa má rozhodnutie Komisie 2000/128/ES z 11. mája 1999 o schéme pomoci poskytnutej Talianskom na opatrenia na podporu zamestnanosti [*neoficiálny preklad*] vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje na podnik, o ktorý ide vo veci samej, ktorý na základe priameho a výlučného zadania obcou poskytoval služby miestnej verejnej dopravy a mal prospech z úľav na odvodoch na sociálne zabezpečenie na základe vnútroštátnej právnej úpravy, ktorú toto rozhodnutie vyhlásilo za čiastočne nezlučiteľnú so zákazom uvedeným v článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Podpisy